

عنوان مقاله:

شاخصه های هویت عربی در نظام فکری هشام کلبی بر پایه ی انساب نگاشته های وی (جمهره النسب و نسب معد و یمن الکبیر)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات تاریخ فرهنگی، دوره 9، شماره 33 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

زینب امیدیان - Shiit History Department, Faculty of Theology and Islamic Studies, Hakim Sabzevari University

خلاصه مقاله:

دانش «نسب شناسی» از شاخه های علم تاریخ و شعبه ای از تاریخ نگاری جاهلی است که در دوره اسلامی نیز رشد سریع یافته است. در این میان هشام کلبی (د. ۲۰۴ ق.) به عنوان نخستین مولف و تدوینگر انساب، سهم بسزایی در شکل گیری و شکوفایی این علم دارد که دو متن مهم یعنی جمهره النسب و نسب المعد و الیمن الکبیر از او در این زمینه بر جای مانده است که ویژگی بارز آن ها پرداختن به نسب تمام قبایل عرب است. با وجود این، هنوز این انساب نگاشته های او چنان که بایسته است مورد توجه پژوهشگران قرار نگرفته است. از این رو، مسئله ی مقاله حاضر مطالعه و تحلیل انساب نوشته های ابن کلبی است تا از طریق آن دریابد چرا در دوره ی نخست عباسی وی با فرارفتن از نسب نگاری چند قبیله ی محدود به عنوان سنت غالب به تولید متون پیش گفته دست یازید. رویکرد اتخاذ شده در این تحلیل رویکرد معناکاوی است که در آن گفت و گوی میان متن انساب نوشته ها با نویسنده (هشام کلبی) و بافت اندیشه ای و فرهنگی زمانه ی متن بررسی و تبیین می شوند. نتایج این واکاوی نشان می دهد ابن کلبی متأثر از ضرورت احساس نیاز قومیت عرب به هویت سازی دست به تولید انساب نوشته های مذکور زد. او ضمن بازنمایی انساب قوم عرب، با به کارگیری عناصری چون گذشته مشترک تاریخی، پیوندهای مشترک اعتقادی و برگزیده شدن پیامبری از دل قوم عرب و همچنین سرزمین مشترک یک هویت عربی اسلامی غرورآفرین برای قوم عرب در متون خود پدید آورد.

کلمات کلیدی:

Hisham Kalbi, Semantic Analysis, Genealogies, Identity, هشام کلبی, تحلیل معنا, انساب نگاشته ها, هویت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1271091>

